

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR.609 din 22.11.2023

Dosar nr.:481/2022

Petiția nr.: 5135/25.07.2022

Petent(ă): Fundația Szekler Monitor-Monitorul Secuiesc prin reprezentant legal Arus Zsolt Istvan

Reclamat(ă):

Obiect: afirmații și comentarii discriminatorii la adresa comunității maghiare

Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

1. Fundația Szekler Monitor-Monitorul Secuiesc

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2.

Citarea părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

4. Părțile au fost citate pentru termenul din data de 29.09.2022.

5. Punctul de vedere depus de partea reclamată a fost comunicat petentului în vederea depunerii de concluzii scrise (fila 21-22 din dosar). Petentul a depus la dosar concluzii scrise prin adresa nr. 6893 din 03.10.2022.

6. Procedură legal îndeplinită.

Sușinerile părților conform obiectului dosarului

Sușinerile petentului

7. Prin petiția nr. 5135/25.07.2022 petentul precizează următoarele aspecte relevante:

- partea reclamată, deputat în Parlamentul României, are un comportament discriminatoriu față de petentă (dar în subsidiar și față de întreaga comunitate maghiară din România).

- în data de 12.07.2022, reclamatul a publicat pe pagina de facebook o postare prin care a afirmat că maghiarii din România sunt privilegiați, guvernul face investiții în bazine de înot și patinoare doar în zonele locuite majoritar de către aceștia. Sub postare a

prezentat și o imagine pe care a marcat 9 astfel de localități la care a specificat presupusele investiții realizate sau planificate; (fila 9 din dosar)

- la postare au fost comentarii, iar tonul și conținutul comentariilor a fost cel previzibil, adică comentarii care în privința petentului, dar și a comunității etnice din care acesta provine încalcă prevederile OG nr. 137/2000.

Câteva exemple:

- Dacă bozgorii își permit să ne înjure de mama acasă la noi, iar noi trebuie să facem plecaciuni în fața lor să nu care cumva să-l supărăm nu mai am cuvinte!
- Postez pentru a treia oară această informație pentru că facebook pur și simplu o blochează și nu ajunge la public!
- Domnul Dan Tanasa prin asemenea postări chiar mi se pare că incitați la ura interetnică, ce jocuri faceți, proiecte de construcție au fost și sunt și în alte zone din țară edili care aparțin altor partide de ce nu se zbat să le realizeze sau dacă acele proiecte nu sunt de ce nu le fac și de ce nu se zbat ca elșe să fie aprobate, sau acești edili au alte interese mai mult personale sau de partid și mai puțin sau deloc nu sunt interesați de comunitățile ce i-au ales și le conduc;
- Într-o cușetă de tren călătoreau un ungur și un român. Dimineața, ungurul îi cere împrumut periuța de dințiromânului. Românul refuză, evident. La care ungurul începe să urle: Ura interetnică! îi urâți pe maghiari! Rușine!
- Atâta timp cât românii nu se organizează împotriva șovinismului maghiar la toate nivelurile din țară, pentru că așa se apără țara, în România nu se va schimba nimic. Acțiune, acțiune și acțiune!!!
- De treizeci de ani dărâma țara!
- Pregătesc Transilvania pentru ungur, e lesne de înțeles.
- Afară cu UDMR din România!

Postarea respectivă are două mari probleme:

-datele de pe acea imagine sunt parțial false, din următoarele motive:

a) în Miercurea Ciuc există un singur patinoar artificial (construit în 1989), la fel patinoarul din Gheorgheni a fost construit înainte de 1989 de către autoritățile și firmele locale, fără finanțare de la bugetul de stat.

b) acele date sunt departe de a fi complete. A solicitat o situație a obiectivelor sportive construite sau planificate a fi construite cu finanțare de către CNI în perioada 2013-2022, lista lor completă se găsește anexat prezentei, conținând în total 448 de obiective, disperate pe tot teritoriul țării, fără vreo preferință pentru o anumită regiune.

c) datele CNI sunt publice și le putea obține și petentul, dar în mod evident scopul a fost să informeze, să incite, să manipuleze prin publicare acelei postări. Postarea este una mincinoasă, publicată cu scopul evident de a incita la ură împotriva maghiarilor care - se afirmă – beneficiază de foloase necuvenite, în dauna etnicilor maghiari.

Petentul consideră relevant de menționat comentariu în care se face mențiunea că,

Facebook blochează o postare numai în cazul în care este raportat de foarte multe persoane ca fiind fals, instigator, etc. Astfel acea informație a reclamatului trădează faptul că, acele postări anterioare au avut un ecou puternic în rândul cititorilor.

8. În data de 12 iulie petentul a atras atenția reclamatului cu privire la postarea și comentariile reclamate că ar încălca prevederile OG nr.137/2000 și a solicitat ștergerea lor. (fila 9 din dosar)

9. Solicită constatarea discriminării, hărțuirii, propagandă naționalist șovină, instigare la ura rasială sau națională comise pe bază de apartenență la o comunitate etnică.

Solicită la obligarea reclamatului să publice în mass media a Hotărârii adoptate.

Prin concluziile scrise petentul arată următoarele aspecte:

10. Este adevărat că există acea posibilitate de a seta cuvinte cheie, efectul fiind însă că, comentariile care conțin un astfel de cuvânt sunt ascunse în mod automat de către Facebook pentru cei care vizitează pagina respectivă. Deci contrar celor susținute de către reclamat, acele comentarii nu sunt ascunse de acesta (și numai de reclamat cum sugerează, de unde ar rezulta, că alții le văd dar petentul nu, deci nu are cum să le șteargă).

11. În aceste condiții această susținere a reclamatului este numai o încercare foarte slabă dar condamabilă de a induce în eroare CNCD, semn că știe că a încălcat legea și reclamat fiind caută subterfugii. Astfel devine și mai evident, că trebuie sancționat (pentru că a acționat cu intenție, cunoscând consecințele pe care le va putea avea fapta sa), iar această încercare este un factor agravant care trebuie avut în vedere la individualizarea sancțiunii.

12. Este faptic fals, că deținătorii de pagini Facebook nu au obligația de a modera comentariile făcute de terțe persoane pe pagina lor, a dat exemple în acest sens din practica CEDO în petiția care stă la baza acestui dosar.(fila 3 din dosar) De altfel în petiție susține că a reclamat în primul rând postarea reclamatului, comentariile fiind de fapt reacții la acea postare.

13. Este adevărat, că nu a indicat exact comentariile care încălcă prevederile OG 137/2000, dar pe de o parte a arătat că este vorba despre comentariile care vizează maghiarii, iar pe de altă parte a clarificat ce și de ce solicită, deci în baza acelor clarificări putea acționa. Oricum este de remarcat legat de acest aspect că reclamatul nu a șters nimic dintre comentarii, cu toate că mare parte au fost în mod clar de natură contravențională.

14. Contrar susținerii sale, sentințele judecătorești la care face referire reclamatul nu au stabilit că nu are obligația de a modera comentariile terților. Judecătorii care au pronunțat acele sentințe i-au dat câștig de cauză considerând că acele comentarii se încadrează în limitele libertății de exprimare.

În altă ordine de idei așa cum este cunoscut și pentru Colegiul Director, există alte sentințe care contrazic acea susținere (cele mai recente date în Dosarele 220/43/2021 și 28/43/2022), prin care a fost sancționat pecuniar pentru comentariile la postările sale.

15. Cu privire la susținerea, că afirmațiile persoanei reclamate privind investițiile în sport s-ar înscrie în libertatea de exprimare arătăm, că acelea nu sunt opinii ci afirmații faptic false, iar a publica afirmații faptic neadevărate nu se înscrie în libertatea de exprimare, așa cum prevede textual art. 30 alin. (6) din Constituție.

Legat de acest aspect arată, că postarea lui Kelemen Hunor se adresa în mod evident votanților UDMR, deci amintește numai de câteva obiective care se vor realiza în localități cu o populație însemnată de etnici maghiari, pe când comunicatul Federației Române de Hochei a fost publicată în contextul unui conflict artificial creat, conținând date faptic false, astfel nu poate fi considerat drept sursă de informații credibile. Pentru a demonstra acest lucru e suficient să cităm numai primul alineat din acel articol:

"Federația Română de Hochei pe Gheața (FRHG) acuză o diferență clară în ceea ce privește modul de alocare a fondurilor pentru construirea infrastructurii, menționând că în orașe precum Sfântu Gheorghe, Gheorgheni, Târgu Mureș și Miercurea Ciuc au fost construite patinoare, în timp ce în afara județelor Harghita și Covasna acest lucru nu s-a întâmplat." *Contrar celor susținute acolo, nici în Gheorgheni și nici în Sfântu Gheorghe nu au fost construite patinoare de către Ministerul Sporturilor, iar persoana reclamată fiind din Sfântu Gheorghe știe cu siguranță asta.*

În fine este de notat faptul, că persoana reclamată este politician, astfel ar fi trebuit să acționeze cu prudență sporită, așa cum a statuat CEDO în cazul Feret vs. Belgia. Din formularea postării reclamate reiese însă clar, că avea intenția de a instiga nu de a informa.

16. Este de notat faptul, că ura persoanei reclamate se manifestă chiar și în acest punct de vedere depus în principiu pentru a se apăra, numind fundația noastră "urmașul lui Horthy Miklos și ai altor criminali de români din Transilvania". Rugăm Consiliul Director să aibă în vedere acest aspect ca un factor agravant.

17. Cu privire la apelul persoanei reclamate la un limbaj decent arată trei lucruri:

17.1. În mod caracteristic acel apel este formulat de către persoana reclamată exclusiv la postările sale care au legătură cu maghiarii, pentru că este perfect conștient de faptul că acelea vor stârni reacții de ură, respectiv că există posibilitatea să fie reclamat pentru acele postări la CNCD. Este deci un act de precauție, făcut cu scopul de a-i permite să facă apel la acea solicitare în caz că este reclamat, pentru a-și dovedi buna credință. Vizitând pagina reclamatului de Facebook se poate observa, că are postări la fel de vehemente și incitatoare și legat de alte subiecte, dar în acele cazuri niciodată nu face acel apel.

17.2 Limbajul decent nu este garantul legalității, un mesaj xenofob virulent se poate formula în termeni foarte decenti. Astfel apelul la limbaj decent nu este adecvat, nu poate asigura ca comentarii să nu încalce prevederile OG 137/2000.

17.3 Iar aspectul cel mai important este acela, că reclamatul face acea solicitare exclusiv de formă, nu șterge nici comentariile cele mai grave și nu blochează autorii lor, așa cum rezultă din faptul, că și în prezentul caz au fost multe astfel de comentarii dintre care am prezentat doar o parte în anexele la petiție, comentarii care se găsesc sub postarea reclamată și în acest moment. Asta din simplul motiv că scopul acestor postări este de a strânge noi adepți, de a-și crește popularitatea, deci ar fi contraproductiv din punctul reclamatului de vedere luarea unor măsuri împotriva propriilor adepți.

18. Cu privire la afirmația conform căreia comentariile care au conținut un limbaj injurios au fost eliminate arată următoarele:

18.1 Există o contradicție între susținerile persoanei reclamate conform cărora nu are obligația moderării comentariilor și că comentariile la postarea reclamată de petentă nu încalcă legea, respectiv faptul, că susține că totuși a șters unele dintre ele. Din faptul că a decis totuși să șteargă unele comentarii rezultă, că nici măcar reclamatul nu este convins că cele două susțineri sunt corecte.

18.2 Faptul, că - așa cum chiar reclamatul recunoaște - unele dintre comentarii au fost injurioase (respectiv sunt, pentru că contrar susținerii reclamatului acesta nu a șters nici măcar comentariile de natură contravențională, așa cum reiese din anexele petiției) sunt dovezi clare ale faptului, că postarea persoanei reclamate a fost (respectiv este) incitatoare la ură.

19. **Pe baza celor de mai sus** este de opinie că, persoana reclamată nu a demonstrat că nu a încălcat prevederile OG 137/2000, în baza prevederilor art. 20 alin (6) din Ordonanță solicită sancționarea reclamatului pentru toate contravențiile reclamate. Solicită totodată aplicarea unor sancțiuni cu forță de retenție suficientă, nu un simplu avertisment sau minimul sancțiunii pecuniare.

Susținerile reclamatului

20. Prin adresa 5943 din 30.08.2022, reclamatul susține faptul că de mai multe luni a setat în contul său de Facebook o listă cu cuvinte indezirabile, Facebook ascunde de reclamat toate acele comentarii care conțin acele cuvinte. Astfel că e posibil ca nici măcar reclamatul să nu vadă comentariile care conțin aceste cuvinte pentru că Facebook le ascunde. Depune planșa foto în acest sens (fila 25 din dosar)

Petentul susține faptul că nu există nicio prevedere legală care să-l oblige să elimine comentarii postate de terțe persoane pe rețeaua de socializare Facebook aparține exclusiv autorilor acestor comentarii și proprietarului acestui Website. Facebook nu este proprietatea reclamatului, ca atare nu este responsabilitatea acestuia din urmă să modereze comentarii pe Facebook.

21. Reclamatul nu a indicat comentariile care încalcă legea, în opinia sa. Reclamatul nu a solicitat eliminarea comentariilor invocate în acuzarea reclamatului. Reclamatul nu a dorit eliminarea acelor comentarii, ci dorește hărțuirea petentului cu sesizări nefondate.

22. Mai mult, reclamatul susține că sunt numeroase sentințe judecătorești, unele definitive care au stabilit clar că reclamatul nu are nicio obligație legală să modereze comentariile terților pe Facebook și că nu se face vinovat de instigare la ură sau discriminare prin textele publicate pe rețeaua de socializare.

În mod textual: *“Investițiile guvernării PSD-PNL în sport se fac pe criterii etnice!*

Din harta de mai jos oricine poate observa rapid modul în care guvernarea PSD-PNL face investiții în sport: bazine de înot și patinoare doar în zonele controlate de UDMR cu populație majoritar de etnie maghiară. Că doar nu degeaba au dat PSD și PNL banii

dezvoltării României pe mâna UDMR”, se înscrie în limitele libertății de exprimare.

23. Reclamatul susține faptul că a avut ca sursă informațiile făcute publice de Kelemen Hunor pe pagina sa de Facebook. Redă textul publicat de președintele UDMR Kelemen Hunor (proba foto fila 26 din dosar) *“Ungaria găzduiește în această perioadă, ediția 19-a a campionatului Mondial de Natație, unde România a câștigat, deja, o medalie de aur. Suntem mândrii de David Popovici, care a stabilit un record mondial de juniori și de toți sportivii care reprezintă țara noastră la acest campionat. Pentru astfel de rezultate avem însă nevoie de o infrastructură bună. Noi construim asemenea bazine de înot acum în 4 localități, în Borș, Porumbenii Mari, Sovata și Aiud, care dimineața vor fi folosite de elevi, iar după amiaza de adulți. Ne-am angajat ca în fiecare microregiune să construim baze sportive, bazine de înot. Suntem pe drumul cel bun în realizarea acestora. Le doresc primarilor localităților perseverență în implementarea investițiilor!”*

De asemenea, postarea petentului a avut la bază informații făcute publice de Federația Română de Hochei: <https://www.g4media.ro/federația-romana-de-hochei-acuza-ministerul-sportului-ca-investeste-in-patinoare-doar-in-judetele-covasna-si-harghita-s-a-creat-un-climat-conflictual-care-este-de-natura-sa-rupa-echilibrul-care-exis.html>

Potentul susține că este evident faptul că postarea sa se încadrează în limitele libertății de exprimare chiar dacă urmașii lui Horty Miklos și ai altor criminali de români din Transilvania sunt deranjați de postările reclamatului.

De asemenea, reclamatul este de opinie că față de probele depuse de petent în acuzare, a făcut apel la un limbaj decent către cititorii paginii sale de Facebook: “Vă rog frumos să utilizați un limbaj decent. Nu sunt responsabil pentru comentariile injurioase. Facebook este un spațiu public, fiecare răspunde pentru fapta sa. Vă mulțumesc!”

Precizează faptul că cele câteva comentarii care conțineau un limbaj injurios nu discriminatoriu sau incitator, au fost eliminate

24. Partea reclamată depune împreună cu punctul de vedere hotărâri judecătorești date în dosarul nr. 399/64/2018, una emisă în fond de Curtea de Apel Brașov, iar cealaltă în recurs de Înalta Curte de Casație și Justiție. Prin hotărârea Curții de Apel Brașov ce a avut ca obiect anulare act administrativ s-a admis acțiunea formulată de partea reclamată din prezenta cauză și s-a anulat Hotărârea CNCD nr. 106/07.03.2018. Prin hotărârea de recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție s-au respins recursurile declarate de petentul din prezenta cauză și CNCD ca nefondate. De asemenea a depus hotărârea judecătorească din dosarul nr. 1/43/2022 emisă în fond de Curtea de Apel Tîrgu Mureș ce a avut ca obiect anulare act administrativ s-a respins cererea în contencios administrativ formulată de peteta în din prezenta cauză.

25. Prin concluziile scrise petentul arată următoarele aspecte:

1. Este adevărat că există acea posibilitate de a seta cuvinte cheie, efectul fiind însă că, comentariile care conțin un astfel de cuvânt sunt ascunse în mod automat de către Facebook pentru cei care vizitează pagina respectivă. Deci contrar celor susținute de către reclamat, acele comentarii nu sunt ascunse de acesta (și numai de reclamat cum

sugerează, de unde ar rezulta, că alții le văd dar petentul nu, deci nu are cum să le șteargă).

2. În aceste condiții această susținere a reclamatului este numai o încercare foarte slabă dar condamabilă de a induce în eroare CNCD, semn că știe că a încălcat legea și reclamat fiind caută subterfugii. Astfel devine și mai evident, că trebuie sancționat (pentru că a acționat cu intenție, cunoscând consecințele pe care le va putea avea fapta sa), iar această încercare este un factor agravant care trebuie avut în vedere la individualizarea sancțiunii.

3. Este faptic fals, că deținătorii de pagini Facebook nu au obligația de a modera comentariile făcute de terțe persoane pe pagina lor, a dat exemple în acest sens din practica CEDO în petiția care stă la baza acestui dosar. De altfel în petiție susține că a reclamat în primul rând postarea reclamatului, comentariile fiind de fapt reacții la acea postare.

4. Este adevărat, că nu a indicat exact comentariile care încalcă prevederile OG 137/2000, dar pe de o parte a arătat că este vorba despre comentariile care vizează maghiarii, iar pe de altă parte a clarificat ce și de ce solicită, deci în baza acelor clarificări putea acționa. Oricum este de remarcat legat de acest aspect că reclamatul nu a șters nimic dintre comentarii, cu toate că mare parte au fost în mod clar de natură contravențională.

5. Contrar susținerii sale, sentințele judecătorești la care face referire reclamatul nu au stabilit că nu are obligația de a modera comentariile terților. Judecătorii care au pronunțat acele sentințe i-au dat câștig de cauză considerând că acele comentarii se încadrează în limitele libertății de exprimare.

În altă ordine de idei așa cum este cunoscut și pentru Colegiul Director, există alte sentințe care contrazic acea susținere (cele mai recente date în Dosarele 220/43/2021 și 28/43/2022), prin care a fost sancționat pecuniar pentru comentariile la postările sale.

6. Cu privire la susținerea, că afirmațiile persoanei reclamate privind investițiile în sport s-ar înscrie în libertatea de exprimare arătăm, că acelea nu sunt opinii ci afirmații faptic false, iar a publica afirmații faptic neadevărate nu se înscrie în libertatea de exprimare, așa cum prevede textual art. 30 alin. (6) din Constituție.

Legat de acest aspect arată, că postarea lui Kelemen Hunor se adresa în mod evident votanților UDMR, deci amintește numai de câteva obiective care se vor realiza în localități cu o populație însemnată de etnici maghiari, pe când comunicatul Federației Române de Hochei a fost publicată în contextul unui conflict artificial creat, conținând date faptic false, astfel nu poate fi considerat drept sursă de informații credibile. Pentru a demonstra acest lucru e suficient să cităm numai primul alineat din acel articol:

*"Federația Româna de Hochei pe Gheața (FRHG) acuză o diferență clară în ceea ce privește modul de alocare a fondurilor pentru construirea infrastructurii, menționând că în orașe precum Sfântu Gheorghe, Gheorgheni, Târgu Mureș și Miercurea Ciuc au fost construite patinoare, în timp ce în afara județelor Harghita și Covasna acest lucru nu s-a întâmplat." **Contrar celor susținute acolo, nici în Gheorgheni și nici în Sfântu Gheorghe nu au fost construite patinoare de către Ministerul Sporturilor, iar persoana reclamată fiind din Sfântu Gheorghe știe cu siguranță asta.***

În fine este de notat faptul, că persoana reclamată este politician, astfel ar fi trebuit să acționeze cu prudență sporită, așa cum a statuat CEDO în cazul Feret vs. Belgia. Din formularea postării reclamate reiese însă clar, că avea intenția de a instiga nu de a informa.

7. Este de notat faptul, că ura persoanei reclamate se manifestă chiar și în acest punct de vedere depus în principiu pentru a se apăra, numind fundația noastră "urmașul lui Horthy Miklos și ai altor criminali de români din Transilvania". Rugăm Consiliul Director să aibă în vedere acest aspect ca un factor agravant.

8. Cu privire la apelul persoanei reclamate la un limbaj decent arată trei lucruri:

8.1. În mod caracteristic acel apel este formulat de către persoana reclamată exclusiv la postările sale care au legătură cu maghiarii, pentru că este perfect conștient de faptul că acelea vor stârni reacții de ură, respectiv că există posibilitatea să fie reclamat pentru acele postări la CNCD. Este deci un act de precauție, făcut cu scopul de a-i permite să facă apel la acea solicitare în caz că este reclamat, pentru a-și dovedi buna credință. Vizitând pagina reclamatului de Facebook se poate observa, că are postări la fel de vehemente și incitatoare și legat de alte subiecte, dar în acele cazuri niciodată nu face acel apel.

8.2. Limbajul decent nu este garantul legalității, un mesaj xenofob virulent se poate formula în termeni foarte decenti. Astfel apelul la limbaj decent nu este adecvat, nu poate asigura ca comentarii să nu încalce prevederile OG 137/2000.

8.3. Iar aspectul cel mai important este acela, că reclamatul face acea solicitare exclusiv de formă, nu șterge nici comentariile cele mai grave și nu blochează autorii lor, așa cum rezultă din faptul, că și în prezentul caz au fost multe astfel de comentarii dintre care am prezentat doar o parte în anexele la petiție, comentarii care se găsesc sub postarea reclamată și în acest moment. Asta din simplul motiv că scopul acestor postări este de a strânge noi adepți, de a-și crește popularitatea, deci ar fi contraproductiv din punctul reclamatului de vedere luarea unor măsuri împotriva propriilor adepți.

9. Cu privire la afirmația conform căreia comentariile care au conținut un limbaj injurios au fost eliminate arată următoarele:

9.1 Există o contradicție între susținerile persoanei reclamate conform cărora nu are obligația moderării comentariilor și că comentariile la postarea reclamată de petentă nu încalcă legea, respectiv faptul, că susține că totuși a șters unele dintre ele. Din faptul că a decis totuși să șteargă unele comentarii rezultă, că nici măcar reclamatul nu este convins că cele două susțineri sunt corecte.

9.2 Faptul, că - așa cum chiar reclamatul recunoaște - unele dintre comentarii au fost injurioase (respectiv sunt, pentru că contrar susținerii reclamatului acesta nu a șters nici măcar comentariile de natură contravențională, așa cum reiese din anexele petiției) sunt dovezi clare ale faptului, că postarea persoanei reclamate a fost (respectiv este) incitatoare la ură.

26. Pe baza celor de mai sus este de opinie că, persoana reclamată nu a demonstrat că nu a încălcat prevederile OG 137/2000, în baza prevederilor art. 20 alin (6) din Ordonanță solicită sancționarea reclamatului pentru toate contravențiile reclamate.

Solicită totodată aplicarea unor sancțiuni cu forță de retenție suficientă, nu un simplu avertisment sau minimul sancțiunii pecuniare.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

19. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

27. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

28. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).*

29. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

30. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

31. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând *„sau oricare alt criteriu”*, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei, 7 decembrie 1976, §56*). *„Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un*

grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „*orice altă situație*” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

32. Conform jurisprudenței CEDO, discriminarea bazată pe etnicitatea presupusă reprezintă discriminare rasială (**Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005, §55-56).

33. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director se raportează la prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

34. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „*Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.*” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „*Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmarește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.*”

35. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin

- existența unei norme juridice care prevede restrângerea;

- calitatea normei juridice, și anume

▫ accesibilitatea;

▫ precizitatea;

▫ previzibilitatea normei;

• legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

• necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

36. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminatoriu, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

37. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

38. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

39. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49); astfel, între altele, în contextul opiniilor religioase și credințelor este legitimat să se includă obligația de a evita pe cât se poate expresii care, în mod gratuit, ofensează alții, profanează sau care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbatere publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane; statele au o marjă de apreciere când reglementează libertatea de exprimare în relație cu afirmații care ofensează convingerile personale, în special cele morale sau religioase (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

d) în cazul moralității nu este posibil să se ajungă la un concept uniform european privind semnificația religiei în societate; chiar și în interiorul unui stat pot exista variații ale conceptului; prin urmare nu este posibil să se ajungă la o definiție comprehensivă privind ce reprezintă o limitare permisibilă a libertății de exprimare dacă exprimarea se îndreaptă împotriva sentimentului religios al altora; o marjă de apreciere trebuie lăsat prin urmare autorităților naționale în a stabili necesitatea unei astfel de limitări; această situație însă nu exclude o supervizare din partea CEDO (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50);

e) îndatoririle și responsabilitățile legate de exercitarea libertății de exprimare au o semnificație specială în situații de conflict sau de tensiuni, o grijă particulară trebuie manifestată față de vehicularea prin presă a limbajului urii sau a promovării violenței (ex. **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 63);

f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (ex. **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);

g) art. 17 al Convenției previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (ex. **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979);

h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este combatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (ex. **WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);

i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35);

j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (ex. **NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004);

k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (ex. **HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49);

l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporționată cu scopul legitim urmărit (ex. **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);

n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (ex. **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42);

o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (ex. **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53);

p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (ex. **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42);

q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (ex. **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);

s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (ex. **CUMPĂNĂ ȘI MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI**, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);

t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (ex. **AHMED ȘI ALȚII împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

40. Art. 30 al **Consituteiei României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

41. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „*Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.*”

42. Înalta Curte de Casație și Justiție a decis în mod repetat că persoanele care au cont pe Facebook nu răspund juridic pentru comentariile altor persoane decât în situația în care li se solicită în mod expres ștergerea respectivelor mesaje.

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

43. Colegiul director constată că reclamatul a postat un text susținând că maghiarii din România sunt privilegiați, guvernul face investiții în bazine de înot și patinoare doar în zonele locuite majoritar de către aceștia. Sub postare a prezentat și o imagine pe care a marcat 9 astfel de localități la care a specificat presupusele investiții realizate sau planificate;

44. Privind dreptul la demnitate, persoanele de etnie maghiară din România se află în situație analoagă cu alți cetățeni ai României.

45. Afirmațiile s-au referit la maghiarii din România, într-un mod care este de natură să atingă demnitatea.

46. Având în vedere că nu există o nevoie publică urgentă privind necesitatea restrângerii libertății de exprimare a reclamatului referitor la petent, Colegiul director consideră că afirmațiile reclamatului nu depășesc limitele libertății de exprimare conform art. 10 din **Convenția europeană a drepturilor omului**, având în vedere cazuistica CEDO.

47. În conformitate cu practica instanțelor de judecată, reclamatul nu răspunde juridic pentru comentariile altor persoane decât în situația în care li se solicită în mod expres ștergerea respectivelor mesaje.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRĂȘTE:

1. Afirmațiile reclamatului nu depășesc limitele libertății de exprimare conform art. 10 din **Convenția europeană a drepturilor omului**;
2. În conformitate cu practica instanțelor de judecată, reclamatul nu răspunde juridic pentru comentariile altor persoane decât în situația în care li se solicită în mod expres ștergerea respectivelor mesaje;
3. O copie a prezentei hotărâri se comunică părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii: —

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

MOȚA MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RADU COSMIN SĂVULESCU – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

Redactată și motivată: V.F/PCS

Data redactării: 07.12.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.